

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ 2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	25

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	8
8.	EKLER.....	23

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu.....	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu.....	2
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi.....	3
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi.....	3
Tablo 5: Bilimsel Araştırma Proje Bütçelerinden Satın Alınan Taşınırlara İlişkin Harcama Bilgileri.....	12
Tablo 6: Taşınır Mal Satın Alınan Muhtelif Proje Bilgileri.....	12

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Üniversiteye Ait Binaların Envanter ve Kayda Alma İşlemlerinin Yapılmaması
2. Üniversiteye Tahsis Edilen Arsaların Mali Tablolarda Gösterilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Bazı Bilimsel Araştırma Proje Bütçelerinin Birimlerin Taşınır İhtiyaçlarını Karşılama İçin Kullanılması
2. Döner Sermaye İşletmesine ait Elektrik, Su ve Doğalgaz Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşılanması
3. Taşınmazların Cins Tashihinin Tamamlanmaması
4. Proje Özel Hesabındaki Dövizler İçin Ay Sonunda Değerleme Yapılmaması
5. İç Kontrol Sisteminin İşleyişinde Eksiklikler Bulunması
6. Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım İçin Kamu İhale Kurumundan İzin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 20.07.1982 tarih ve 17760 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş, 28.03.1983 tarih ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu madde 33 ile yeniden yapılandırılmıştır.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk

müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanlığı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 19 fakülte, 3 yüksekokul, 5 enstitü, 11 meslek yüksekokulu ve 52 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, ünvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Ünvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	230	49	279
Doçent	320	70	390
Doktor öğretim üyesi	500	154	654
Öğretim görevlisi	238	96	334
Araştırma görevlisi	401	179	580
Toplam	1.689	548	2.237

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	468	339	807
Sağlık	809	362	1171
Avukatlık	5	2	7
Din	2	0	2
Teknik	173	86	259
Yardımcı	187	99	286
Sözleşmeli (4/B)	219	224	443
İşçi (Sürekli)	1.286	60	1.346
İşçi (Geçici)	98	-	98
Toplam	3.247	1.172	4.419

Üniversitede 2023 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 4.936’dır. Ayrıca Üniversitede 11 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel

Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, merkezi yönetim bütçe kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

Üniversitenin ekonomik sınıflandırma açısından 2023 yılına ait ödenek dağılımı ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

Gider Türü	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Personel Giderleri	1.715.116.300,00	1.701.010.040,19	99,18
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	215.912.500,00	213.843.751,84	99,04
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	237.617.300,00	213.845.812,24	90,00
Cari Transferler	82.775.425,00	79.641.895,46	96,21
Sermaye Giderleri	415.067.000,00	264.297.533,72	63,68
Toplam	2.666.488.525,00	2.472.639.033,45	92,73

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.858.326.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 808.162.525,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 2.666.488.525,00 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %92,73'ü olan 2.472.639.033,45 TL kullanılmıştır.

2023 yıl sonu itibarıyla bütçe giderleri 2.472.639.033,45 TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçenin %92,73'ü kullanılmıştır. Personel giderlerinde 1.715.116.300,00 TL ödeneğin 1.701.010.040,19 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 215.912.500,00 TL ödeneğin 213.843.751,84 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 237.617.300,00 TL ödeneğin 213.845.812,24 TL'si, cari transferlerde 82.775.425,00 TL ödeneğin 79.641.895,46 TL'si, sermaye giderlerinde 415.067.000,00 TL ödeneğin 264.297.533,72 TL'si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2023 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Erasmus Değişim Programı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Projesi (DAP) destekleri ile Avrupa Birliği hibelerinden toplam 9.625.291,44 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2023 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

Gelir Türü	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	25.217.000,00	41.137.376,65	161,50

Alınan Bağış ve Yardımlar	1.800.127.000,00	2.370.682.779,60	131,70
Diğer Gelirler	32.982.000,00	55.692.070,93	168,80
Toplam	1.858.326.000,00	2.467.512.227,18	132,78
Gelirlerden Ret ve İadeler (-)	-	414.314,63	
Net Toplam	1.858.326.000,00	2.467.097.912,55	132,75

2023 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 1.858.326.000,00 TL olup, Üniversitenin yıl sonunda net bütçe geliri 2.467.097.912,55 TL olarak gerçekleşmiştir.

Dönem faaliyet geliri 2.681.031.128,83 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 440.536,76 TL ve faaliyet gideri 2.311.767.604,43 TL olan Üniversite, 2023 yılını 368.822.987,64 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

-Döner Sermaye İşletmesinin 2023 yılı gelir toplamı 876.625.129,86 TL, gider toplamı 1.280.090.906,65 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 403.465.776,79 TL zarar ile tamamlanmıştır.

-İktisadi İşletmenin 2023 yılı gelir toplamı 25.145.583,34 TL, gider toplamı 26.946.525,80 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 1.800.942,46 TL zarar ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversite, 25.01.2013 tarih ve 8244 sayılı T. Ticaret Sicili Gazetesi ilanı ile kurulan Yüzüncüyıl Üniversitesi Teknokent Anonim Şirketi'nin ortağıdır. Adı geçen Şirket'in kuruluş sermayesi 2.500.000,00 TL olup Üniversitenin %60 oranında ortaklığı bulunmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini

muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak

tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2023 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış ancak Kamu İç Kontrol Rehberi’nin “Risk Yönetimi” başlıklı 2’nci Bölümünün “Risk Yönetimi Süreci” başlıklı 7’nci kısmında tespit edilen risklerin ilgili rehber ekinde yer alan “Risk Kayıt Formu” ve “Konsolide Risk Raporları” düzenlenmek suretiyle kayıt altına alınmaması nedeniyle bunlar yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur ancak tüm süreçleri kapsayacak şekilde tamamlanmaması açısından eksiklikler vardır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin

Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, iç kontrol sisteminin kurulması çalışmalarının tamamlanamaması nedeniyle değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmasına rağmen 2023 yılı itibarıyla bu kadrolarda iç denetçi istihdamı bulunmamaktadır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Üniversiteye Ait Binaların Envanter ve Kayda Alma İşlemlerinin Yapılmaması

Üniversite mülkiyetinde bulunan binalara ilişkin envanter çalışmalarının tam olarak

yapılmadığı, bu sebeple söz konusu binaların Üniversite mali tablolarında gösterilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Taşınır ve taşınmaz işlemleri” başlıklı 44'üncü maddesinde kamu idarelerinin taşınmazlarının kaydına ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği düzenlenmiştir. Buna istinaden 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır. Söz konusu Yönetmelik'in “Kayıt şekli” başlıklı 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında, kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan formların taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderileceği ve mali hizmetler birimince bu formların konsolide edilerek Yönetmelik'in ekinde (Ek-7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Temel kavramlar” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılacağı düzenlenmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla ilgili idarenin mali hizmetler birimince, diğer birimler tarafından hazırlanan formlar dikkate alınarak taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı, söz konusu icmal cetvellerinde ise her bir unsur için ayrı satır açılıp taşınmazlara ilişkin toplam değerlerin belirtileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturularak muhasebe kayıtlarının yapılması, bu cetvellere esas formların usulüne uygun hazırlanmasına bağlıdır.

Yapılan incelemede; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birim tarafından Üniversite mülkiyetinde olan taşınmazların envanter işlemleri ile bunlara ait değer tespitlerinin yapılmadığı, dolayısıyla Yönetmelik'te belirtilen formların ilgili birim tarafından mevzuata uygun biçimde hazırlanmadığı görülmüştür. Söz konusu durum, mali hizmetler birimi tarafından hazırlanması gereken taşınmaz icmal cetvellerinin de Yönetmelik ekinde uygun, şekilde hazırlanamamasına ve muhasebe kayıtlarına yansıtılamamasına sebebiyet vermiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te yer

aldığı şekilde envanter kayıtlarının çıkarılarak formların düzenlenmesi, mali hizmetler birimince bu formların konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulması ve ilgili muhasebe kayıtlarının yapılmasının sağlanması gerekmekte olup bu haliyle bilançoda 252 Binalar Hesabında kayıtlı olan tutar doğru ve güvenilir değildir.

BULGU 2: Üniversiteye Tahsis Edilen Arsaların Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Üniversiteye tahsis edilen arsaların muhasebe kayıtlarına alınmadığı, dolayısıyla bilançoda da gösterilmediği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 170'inci maddesinde; tahsis edilen taşınmazlardan Hazineye ait olanların milli emlak birimlerince, diğer kamu idarelerine ait olanların ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılmasının sağlanacağı ve kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'in 250 Arazi ve Arsalar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 171'inci maddesinde bu hesabın; kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsaları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 172'nci maddesinde ise tahsise konu edilen arazi ve arsaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Dolayısıyla taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; taşınmazı tahsisli olarak kullanan idare tarafından 250 Arazi ve Arsalar Hesabına borç ve 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan denetimde; Erciş İşletme Fakültesi ve Özalp Meslek Yüksek Okuluna ait olmak üzere iki adet arsanın Üniversiteye tahsis edildiği, ancak 250 Arazi ve Arsalar Hesabına ve 500 Net Değer Hesabına giriş kayıtlarının yapılmadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; Üniversiteye tahsisli taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılarak mali tablolarda gösterilmesinin sağlanması gerekmekte olup bu haliyle bilançoda 250 No.lu

hesap ile 500 No.lu hesapta kayıtlı gözükten tutar doğru ve güvenilir değildir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Bilimsel Araştırma Proje Bütçelerinin Birimlerin Taşınır İhtiyaçlarını Karşılama İçin Kullanılması

Üniversitenin bazı bilimsel araştırma altyapı projelerinin, bilimsel araştırma amacından çok, başta Üniversite Hastanesi olmak üzere Üniversitenin bazı birimlerinin tıbbi cihaz ve diğer demirbaş ihtiyacını karşılama amacına yönelik olduğu görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"Yükseköğretimin amacı:

...

c) Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak ..." denilmektedir.

Aynı Kanun'un "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (b) fıkrasında ise döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın en az yüzde 5'inin, üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılacağı belirtilmektedir.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde bilimsel araştırma projesinin; tamamlandığında sonuçları ile alanında bilime katkı yapması, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması beklenen bilimsel içerikli, yükseköğretim kurumu içi ve/veya dışı, ulusal ve/veya uluslararası kurum ya da kuruluşların katılımlarıyla da yapılabilecek projeler ile bilim insanı yetiştirme ve araştırma altyapısı kurma ve geliştirme projelerini ifade ettiği düzenlemesi bulunmaktadır.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönergesi'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde bilimsel araştırma projesinin, tamamlandığında sonuçları ile

alanında bilime evrensel veya ulusal ölçülerde katkı yapması, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması beklenen projeler olduğu belirtilmektedir.

Bu düzenlemelere göre Üniversite, bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, ulusal gelişme ve kalkınmaya destek olmakla görevlidir. Özel bütçeye aktarılan %5'lik paylar ise ancak bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılabilir. Bir bilimsel araştırma projesinden ise tamamlandığında sonuçları ile alanında bilime ulusal veya evrensel ölçüde katkı yapması, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Bilimsel araştırma projesi yapılmasındaki maksat bir tıbbi cihazın veya taşınır malın alınarak kullanılması değil yeni bir bilgi ve teknoloji ortaya koyulmasıdır.

Bilimsel araştırma projeleri bütçesinden alınan taşınır mallara ait özet bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 5: Bilimsel Araştırma Proje Bütçelerinden Satın Alınan Taşınırlara İlişkin Harcama Bilgileri

Taşınır Mal Türü	Toplam Harcanan (TL)
Basılı Yayın Alımları ve Yapımları	5.743,68
Bilgisayar Alımları	531.963,36
Büro Makinaları Alımları	22.193,44
Diğer Makine Teçhizat Alımları	1.485.080,10
Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	15.023,76
Diğer Yayın Alımları ve Yapımları	8.701,96
İşyeri Makine Teçhizat Alımları	3.394,80
Kırtasiye Alımları	5.652,00
Laboratuvar Cihazı Alımları	2.437.764,31
Laboratuvar Malzemesi ile Kimyevi ve Temrinlik Malzeme Alımları	23.023,70
Tıbbi Cihaz Alımları	2.659.434,82
	7.197.975,93

Bilimsel araştırma projelerinin bazıları sadece başta tıbbi cihaz olmak üzere taşınır mal satın alınmasına ilişkin oluşturulan bütçelerin uygulanması yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu tür projelerden bazılarında aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 6: Taşınır Mal Satın Alınan Muhtelif Proje Bilgileri

Proje Adı	Proje Bütçe Kalemleri	Harcama Tutarı (TL)
Serebral İskemik Lezyonu Olan Hastalarda Transözefagial Ekokardiyografi İle Patent Foramen Ovale İlişkisinin Değerlendirilmesi	3d Renkli Doppler Ekokardiyografi Cihazı	2.376.000,00

Göllerin Kentsel Termal Konfor Üzerine Etkisi: Van Gölü Örneği	İklim İstasyonu	148.320,00
	Montaj Tripodu	23.280,00
	Tel Kafes	67.920,00
	Veri Kayıt Cihazı	60.480,00
Farklı Kent Parçalarının Mikroklimatik Analizi Van Örneği	İklim İstasyonu	81.900,00
	Montaj Tripodu	5.820,00
	Tel Kafes	16.800,00
	Veri Kaydedici Ve Yazılım	15.120,00
Hemofilik Artropatili Bireylere Egzersiz İle Birlikte Uygulanan Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Modalitelerinin Eklem Sağlığı Kinezyofobi Kronik Ağrı Kas Kuvveti Ve Fonksiyonellik Üzerine Etkinliğinin Araştırılması	Biofeedback Emg Cihazı	51.840,00
	Egzersiz Bandı	47.640,00
Derinin Malign Tümörlerinde Dermoskopik Bulgularının Değerlendirilmesi	Dermoskopi	59.400,00

Yukarıda yer verilen altyapı projelerinin içerik olarak, bilimsel bir çıktı elde etmekten ziyade bir cihazın satın alınarak kullanıma verilmesine yönelik olduğu, çoğunlukla Üniversite birimlerinin ihtiyaç duyduğu taşınırların satın alınmasının amaçlandığı, projelerin bütçesinde taşınır alımı dışında bir kalem olmadığı, projelerde biçimsel şartlar sağlanmasına karşın söz konusu cihazların ve taşınırların bilimsel araştırma projesi kapsamında alınması zorunluluğunun nedeninin açıklanmadığı ve bilgi ve teknoloji üretme yönünün bulunmadığı görülmüştür.

Ayrıca Üniversite hastanesinin mali yönetimi, döner sermaye işletmesi kapsamında yürütülmekte olup döner sermayenin özel bütçeden katkı almaması ve kendi giderlerini kendi gelirleriyle karşılaması esas olduğundan altyapı projelerinin hastanenin cihaz ihtiyaçları için kullanılması, döner sermayeye dolaylı olarak kaynak aktarılması anlamına gelmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, ilgili cihazların projelerin gerçekleştirilmesinde, yayın yapılmasında ve araştırmacı yetiştirilmesinde katkıları ele alınarak geniş bir perspektifte değerlendirme yapıldığında salt alt yapı desteği olarak değerlendirilmemesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak bulguda yer verildiği üzere bazı projelerin bütçesinde taşınır alımı dışında bir kalem bulunmamakta ve söz konusu taşınırların bilimsel araştırma çalışmaları ve yapılacak yayınlar için zorunlu nitelik taşıdığına açıklama getirilmemektedir.

Sonuç olarak; Üniversite tarafından yürütülen altyapı projelerinin bilgi ve teknoloji üretmesi, bilime ulusal veya evrensel ölçüde katkı sağlaması gerekmekte olup ihtiyaç duyulan cihazların temini veya döner sermayeye kaynak sağlanması amacını taşımaması gerekmektedir.

BULGU 2: Döner Sermaye İşletmesine ait Elektrik, Su ve Doğalgaz Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşlanması

Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde gelir getirici faaliyet gösteren bazı birimlerin elektrik, su ve doğalgaz giderlerinin Üniversite bütçesinden ödendiği görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun “Döner sermaye” başlıklı 58'inci maddesinin (b) fıkrasında; döner sermaye işlemlerinden tahsil edilen gelirin belirli bir oranının; ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile yönetici payları için kullanılacağı belirtilmektedir. Aynı maddenin (i) fıkrasında da; Döner Sermaye İşletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılmasının esas olduğu ve yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesinin zorunlu olduğu hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 16'ncı maddesine istinaden hazırlanan 2021-2023 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi'nin “Genel İlkeler” başlıklı 4.1 maddesinin yedinci fıkrasına göre; döner sermaye gelirleri ile bütçe kaynakları birlikte kullanılarak yürütülen hizmetlerde, döner sermayeler aracılığı ile karşılanabilecek ihtiyaçlar için bütçeden ödenek talebinde bulunulmayacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla, mevzuatta belirtilen istisnalar dışında döner sermaye işletmelerinin kendi giderlerini kendi gelirleriyle karşılaması esastır.

Yapılan incelemede, Döner Sermaye İşletmesine bağlı 28 adet birimden Dursun Odabaş Tıp Merkezi dışındaki diğer tüm birimlerin kullandıkları elektrik, su ve doğalgaz gideri gibi cari giderlerin Üniversite özel bütçesinden ödendiği görülmüştür. Döner Sermaye İşletmesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Üniversite Özel Bütçesine tahsis edilen bütçeden ayrı bir bütçeye sahiptir. Dolayısıyla, Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde faaliyet gösteren birimlerin kullandıkları elektrik, su ve doğalgaz giderlerinin İşletmenin kendi bütçesinden karşılanması ya da kendi payına düşen miktarın Üniversite özel bütçesine ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmı, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir

BULGU 3: Taşınmazların Cins Tashihiinin Tamamlanmaması

Üniversitedeki taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları birbirinden farklı olmasına rağmen cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının, mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Denetimlerde, Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekilleri ile kayıtlarda belirtilen cinslerinin birbirine uygun olmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; cins tashihiinin yapılmaması Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekillerinin tam olarak anlaşılmasına neden olmaktadır.

BULGU 4: Proje Özel Hesabındaki Dövizler İçin Ay Sonunda Değerleme Yapılmaması

Ay sonlarında 104 Proje Özel Hesabında yer alan Avrupa Birliği hibeleri için döviz değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik'in "Proje karşılığı hibelerin muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8 inci maddesinin (c) bendinde, yapılan muhasebeleştirme işleminde kur farkı olması durumunda; olumlu fark tutarı, 104-Proje Özel Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; olumsuz fark tutarı ise 630-Giderler Hesabına borç, 104-Proje Özel Hesabına alacak kaydedilir denilmektedir. Aynı maddenin (d) bendinde ise ay sonlarında döviz mevcudunun Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ay sonu döviz satış kuru üzerinden değerlendirilmesi sonucunda; kur artışından doğan

farklar, 104-Proje Özel Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; kur azalışından doğan farklar ise 630- Giderler Hesabına borç, 104-Proje Özel Hesabına alacak kaydedilir denilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin proje özel hesabının işleyişine ilişkin 25'inci maddesinde özel hesaplardaki dövizlerin ay sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden yapılacak değerlemesi sonucunda oluşan kur artışı farklarının bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği, kur azalışı farklarının ise bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, 104-Proje Özel Hesabında yer alan yabancı paraların değerlendirme işlemlerinin ay sonlarında yapılmadığı görülmüştür. Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, hibe kapsamında elde edilmiş olan dövizler için ay sonu değerlendirme işlemlerinin yapılması, ortaya çıkan kar/zarar durumuna göre gelir ya da gider hesaplarının çalıştırılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

BULGU 5: İç Kontrol Sisteminin İşleyişinde Eksiklikler Bulunması

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde iç kontrol sistemine ilişkin yapılan denetimler neticesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

a) Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının Güncellenmemesi

Üniversite İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının güncel olmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde üst yöneticilerin, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve Kanun'da belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri hükme bağlanmıştır.

Buna göre üst yöneticilere, iç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesi, iç kontrol sisteminin bir gereği olarak yazılı prosedür ve talimatların oluşturulması gibi her türlü düzenlemelerin yapılması, harcama yetkililerine ise görev ve yetki alanları çerçevesinde, idari

ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişini sağlama sorumluluğu verilmiş bulunmaktadır.

İç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi sorumluluğu esas olarak üst yöneticilere ait olup, bu çerçevede, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmalarının üst yönetici onayıyla başlatılması gerekmektedir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği hükümlerine göre idarelerin iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere bir eylem planı oluşturması öngörülmüştür. Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Genelgesi'nin 7'nci maddesine göre bu eylem planları, iki yılı geçmeyecek şekilde idareler tarafından belirlenen dönemler itibarıyla hazırlanmalıdır.

İdare tarafından en son hazırlanan eylem planı 2017 tarihli olup yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde Üniversite Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının güncellenmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının mevzuat hükümleri çerçevesinde güncelleme çalışmalarına başlanacağı ifade edilmiştir.

b) İç Kontrol Sisteminin Yılda En Az Bir Kez Değerlendirilmemesi

İç kontrol sisteminin değerlendirilmesi çalışmalarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nin "5. İZLEME STANDARTLARI" kısmında;

"İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsar.

Standart: 17. İç kontrolün değerlendirilmesi

İdareler iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmelidir."

denilmek suretiyle İdarelerin, iç kontrol sistemini sürekli izlemesi ve/veya en az yılda bir kez özel bir değerlendirmeye tabi tutması, bu çalışmaya, tüm birimlerin yönetici ve çalışanlarının katılımını sağlaması, gerektiğinde iç ve dış denetim raporlarından istifade edilmesi, izleme ve değerlendirme sonuçlarının raporlanması ve buna göre bir eylem planı hazırlanması gerekmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, İç kontrol sistemindeki eksikliklerin tamamlanması ile

Tebliğ hükmü doğrultusunda, iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirileceği ifade edilmiştir.

İdarenin anılan Tebliğ'in yukarıda belirtilen hükmü doğrultusunda, iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmesi gerekmektedir.

c) Kurumsal Risklerin Belirlenmemesi ve Değerlendirilmemesi

İdarenin hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi çalışmalarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nin "2. RİSK DEĞERLENDİRME STANDARTLARI" bölümünde yer verilen 6 No.lu Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi Standardında idarelerin sistemli bir şekilde analizler yaparak amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak değerlendirmesi ve alınacak önlemleri belirlemesi gerektiği düzenlenmiştir.

Tebliğ'de bu standart için gerekli genel şartlar:

- İdarelerin, her yıl sistemli bir şekilde amaç ve hedeflerine yönelik riskleri belirlemelisi,
 - Risklerin gerçekleşme olasılığı ve muhtemel etkilerini yılda en az bir kez analiz etmeleri ve
 - Risklere karşı alınacak önlemleri belirleyerek eylem planları oluşturmaları,
- olarak sıralanmıştır.

Kamu İç Kontrol Rehberi'nin "Risk Yönetimi" başlıklı 2'nci Bölümünün "Risk Yönetimi Süreci" başlıklı 7'nci kısmında ise tespit edilen risklerin ilgili Rehber ekinde yer alan "Risk Kayıt Formu" ve "Konsolide Risk Raporları" düzenlenmek suretiyle kayıt altına alınması öngörülmüştür.

Anılan hükümler çerçevesinde idarelerin hedeflerine ulaşmasını engelleyen veya zorlaştıran riskleri, önceden tanımlanmış yöntemlerle belirlemesi, gruplandırması ve güncellemesi, kayıt altına alması ve bu risklere karşı alınacak önlemleri belirleyerek eylem planları oluşturmaları gerekmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, İç kontrol sistemindeki eksikliklerin tamamlanması ile Kamu İç Kontrol Rehberi ekinde yer alan "Risk Kayıt Formu" ve "Konsolide Risk Raporları"

düzenlemek suretiyle risklerin kayıt altına alınması sağlanacağı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda İdarenin risklerini belirlemesi ve Kamu İç Kontrol Rehberi ekinde yer alan “Risk Kayıt Formu” ve “Konsolide Risk Raporları” düzenlemek suretiyle risklerini kayıt altına alması gerektiği değerlendirilmektedir.

ç) Hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlenmemesi

Hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu İç Kontrol Rehberi'nde; Kamu yönetiminde yürütülen görevlerden bazılarının, diğer görevlerle kıyaslandığında gerek doğası gerekse de idarenin itibarı, yolsuzluk riski, gizli bilgilerin açığa çıkarılması ve benzeri yönlerden çok daha büyük önem taşıdığı, bu yüzden idarelerde hassas görevlerin belirlenmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.

Belirlenen kriterlere göre hassas görevler tespit edilmeli, tanımlanan risklerin etkisini azaltmak için özel kontrol mekanizmaları (rotasyon, yedek personel görevlendirme vb.) geliştirilerek risk seviyesinde meydana gelen değişiklikler gözden geçirilmelidir.

d) İç Denetçi İstihdam Edilmemesi ve İç Denetim Faaliyetinin Olmaması

Kurumda, iç kontrolün önemli bir unsuru olan iç denetimi gerçekleştirecek personelin istihdam edilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun, “İç kontrolün tanımı” başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında iç kontrolün ne olduğu açıklanmış ve iç denetimin de malî ve diğer kontroller bütününe bir unsuru olduğu belirtilmiştir.

Adı geçen Kanun'un “Kontrolün yapısı ve işleyişi” başlıklı 57'nci maddesinin birinci fıkrasında; kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluştuğu,

“İç denetim” başlıklı 63'üncü maddesinde ise iç denetim faaliyetinin ne olduğu ve nasıl yapılacağı düzenlenmiş ve kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarede iç denetim biriminin kurulduğu ve 3 adet iç denetçi kadrosunun bulunduğu anlaşılmış, ancak 2021 yılında 1 denetçinin naklen başka kuruma geçişi ve 2022 yılında 1 denetçinin istifası nedeniyle mevcut durumda kadroların boş olduğu tespit

edilmiştir. Dolayısıyla boşalan kadrolara atama yapılmaması nedeniyle iç denetim faaliyetleri yapılamamaktadır.

İdarenin iç denetçi çalıştırmaması, iç kontrol bileşenlerinden İzleme Standartlarına ait 18 No.lu “İç denetim” standardının gerekliliği olan idarenin fonksiyonel olarak bağımsız bir iç denetim faaliyeti sağlama yükümlülüğünü yerine getirmemesine sebep olmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, boş olan 3 iç denetçi kadrosuna atama yapmak üzere gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresi tarafından Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının güncellenmesi, iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilerek İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanması, hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlenmesi, risklerin belirlenerek Kamu İç Kontrol Rehberi ekinde yer alan “Risk Kayıt Formu” ve “Konsolide Risk Raporları” aracılığıyla kayıt altına alınması, ayrıca iç denetçi istihdamının sağlanması gerektiği değerlendirilmiştir.

BULGU 6: Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım İçin Kamu İhale Kurumundan İzin Alınmaması

Üniversite tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21/f ve 22/d maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan harcamaların 2023 yılı toplamı Üniversitenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu aşmasına karşın Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun’un “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62’nci maddesinin (1) bendinde; Kanun’un 21 ve 22’nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

Üniversitenin 2023 yılı bütçesine mal ve hizmet alımları için toplam 278.347.400 TL ödenek konulmuş olup yıl içerisinde 4734 sayılı Kanun’un 21/f ve 22/d maddeleri çerçevesinde parasal limitlere tabi toplam 34.620.524 TL harcama yapılmıştır. Ancak yapılan alım tutarının, bu alımlar için bütçeye konulan ödeneğin %10’unu aştığı ve Kamu İhale Kurumundan da izin alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitlere katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarında %10 sınırının Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınmadan aşılmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı Bilimsel Araştırma Proje Bütçelerinin Birimlerin Taşınır İhtiyaçlarını Karşılama İçin Kullanılması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılı raporunda yer verdiğimiz konuda belirtilen hususlar devam etmekte olduğundan 2023 yılı raporunda da bulgu olarak yer almıştır.
Taşınmazların Cins Tashihinin Tamamlanmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Üniversiteye ait binaların envanter ve kayda alma işlemlerinin yapılabilmesi için Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından gerekli çalışmalar başlatılmış olmasına rağmen henüz tamamlanmamıştır.
Döner Sermaye İşletmesine ait Elektrik, Su ve Doğalgaz Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşılanması	2022	Yerine Getirilmedi	Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde faaliyet gösteren birimlerin kullandıkları elektrik, su ve doğalgaz giderlerinin İşletmenin kendi bütçesinden karşılanmasını sağlamak üzere İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı tarafından gerekli çalışmalar başlatılmış ancak

			henüz tamamlanmamıştır.
İç Kontrol Sisteminin İşleyişinde Eksiklikler Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	İç Kontrol Sisteminin eksiklerinin tamamlanmasına yönelik çalışmalar devam etmekte olduğu halde 2023 yılı içerisinde tamamlanamamıştır.
Üniversiteye Ait Binaların Envanter ve Kayda Alma İşlemlerinin Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Üniversiteye ait binaların envanter ve kayda alma işlemlerinin yapılabilmesi için Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından gerekli çalışmalar başlatılmış olmasına rağmen henüz tamamlanmamıştır.
Üniversiteye Tahsis Edilen Arsaların Mali Tablolarda Gösterilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Üniversiteye ait binaların envanter ve kayda alma işlemlerinin yapılabilmesi için Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından gerekli çalışmalar başlatılmış olmasına rağmen henüz tamamlanmamıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	25
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	28
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	29
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	29
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	29
6. DENETİM BULGULARI.....	30
7. EKLER.....	37

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kadro Ünvanlarına Göre Taban Ödeme Katsayıları.....	33
--	----

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Amortismanların Ayrılmaması
2. Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne Ait Merkez Müdürlüklerinde Üretilen ve Satışı Yapılan Muhtelif Mamulün İlgili Stok Kayıtlarına Alınmaması

B. Diğer Bulgular

1. Sağlık Bakanlığında Tabip ve Diş Tabibi Kadrosunda Olup Üniversite Hastanesine Eğitim Amaçlı Görevlendirilen Personelin Taban Ödemesinde, Araştırma Görevlileri ve Asistanlar için Belirlenen Katsayının Esas Alınması
2. Yevmiye İşlemlerinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması ve Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Kayıtlarının Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında, 07/06/2000 tarih ve 24072 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile kurulmuştur.

Adı geçen Yönetmelik, 21.12.2020 tarih ve 31341 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği değişikliğe uğramıştır.

Döner Sermaye İşletmesi, Yönetmelik'in 2 inci maddesinde sayılan ve aşağıda yer verilen faaliyetleri yürüterek gelir elde etmektedir:

İşletme, eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutmak ve Üniversitenin esas faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce talep edilecek bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma yapmak, kurs, seminer, sempozyum, konferans, sertifika programları, pedagojik formasyon eğitimi programları düzenlemek ve benzeri hizmetlerde bulunmak.

b) Tasarım, plan, proje, harita, fotoğraf, model deneyleri, bakım, onarım, röleve, restorasyon, peyzaj, deney, analiz, tetkik ve faaliyet alanları içinde diğer mal ve hizmet üretimleri ile bunlara ilişkin tüm işler.

c) Klinik, poliklinik, ameliyathane, laboratuvar ve atölyelerde yapılacak her çeşit muayene, analiz, deney tahlil, ameliyat, ölçme, tetkik, tedavi, hemşirelik, hastabakıcılık, bakım, üretim ile ilgili iş ve benzeri hizmetler yapmak, önceden kurulmuş olan sağlık tesislerini ve uygulama eczanelerini işletmek.

ç) Fiziksel, kimyasal, biyolojik, mikrobiyolojik, toksikoloji, çevre kirliliği ve insan sağlığı ile ilgili analiz ve danışmanlık yapmak ve bunlarla ilgili rapor düzenlemek.

d) Sosyal bilimlerle ilgili fizibilite etüdü, proje değerlendirme ve geliştirme, iş organizasyonu, danışmanlık, hukuki görüş, yabancı dil, çeviri, bilgi işlem, sosyal bilimler ve diğer eğitim programları ile ilgili iş ve hizmetlere ilişkin basım ve yayım yapmak.

e) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek birimlerin faaliyet alanları ile sınırlı olmak üzere iş ve hizmet üretmek, elde edilen ürünleri önceden Rektörün izni alınmak şartıyla pazarlamak ve satımı yapılmak üzere satış ve teşhir yerleri açmak.

f) Güzel sanatlarla ilgili senaryo, prodüksiyon, tiyatro, film, video, slayt, fotoğraf, reklam, ilan, yayın röleve, sergi, fuar, restorasyon, peyzaj, deney, analiz-tetkik faaliyetlerinde bulunmak, eğitim ve benzeri programları yapmak ve bunlarla ilgili rapor düzenlemek.

g) Teknik bilimlerle ilgili olarak tasarım, modelleme, denetim, basım, tekstil, mekanik deneyler, kalite kontrol hizmetleri ve her türlü mekanik, elektrik ve elektronik makine ve cihazlarla ilgili bakım-onarım, proje ve üretim işlerini ifa etmek ve bunlarla ilgili raporlar ve eğitim programları düzenlemek.

ğ) Sportif alanda bireysel ve takım olarak performans değerlendirmesi, psikolojik danışmanlık, diyet analiz ve kontrolü, antrenman planlaması, sporcu sağlığını koruma ve geliştirme, alana ilişkin yetenek belirleme bu kapsamda yapılacak değerlendirme çalışmaları ile özel yetenek sınavlarını organize etmek, yürütmek ve benzeri hizmetlerde bulunmak.

h) Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarında yaratı ve araştırma çalışmaları ile eğitim, öğretime yönelik uygulamalarla sınırlı kalmak üzere grafik tasarımı, afiş, broşür, sergi ve fuar düzenlenmesi, iç ve dış mekan düzenlemeleri, tanıtım ve reklam filmleri, resim, heykel, seramik çalışmaları, müzikli oyunlar ve tiyatro oyunları yazılması, sahnelenmesi, bale ve tiyatro temsilleri ile konser ve resitaller düzenlenmesi, alana ilişkin yetenek belirlemek ve bu kapsamda yapılacak değerlendirme çalışmaları ile özel yetenek sınavlarını organize etmek, yürütmek ve benzeri hizmetleri yapmak.

ı) Yurt içi ve yurt dışındaki uzaktan öğretim, örgün ve yaygın eğitim-öğretim hizmetlerinin gerektirdiği her türlü basılı malzeme, görsel-işitsel eğitim materyalleri, bilgisayar ve televizyon-radyo programları, yardımcı ders ve test malzemeleri, deney ve uygulamaya ilişkin her türlü eğitici, öğretici, tanıtıcı malzeme ile kitlerin üretilmesi, çoğaltılması, dağıtılması, satılması, kiralanması, uygulanması ile bunlara ilişkin işleri ve benzeri hizmetleri yapmak.

i) Faaliyet alanları çerçevesinde; fiziki kapasite oranında iş ve hizmet üretmek, bilgi işlem ve bilgisayar teknolojisini kullanarak her türlü iş ve hizmetleri yapmak, elektronik dizgi ve çoğaltma sistemleri ile kitap ve her türlü evrak çoğaltmak, basmak, cilt, fotokopi ve benzeri işleri yapmak.

Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılan ek ödemelerde, 18.02.2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim

Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı çalışan Döner Sermaye İşletmesi; İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış olup gelir getirici birim sayısı 32'dir.

İşletme Müdürlüğünde; işletme müdürü 1, işletme müdür yardımcısı 2 (vekalet), idari memur 99 ve 704 sürekli işçi hizmet vermektedir.

Saymanlık Müdürlüğünde ise Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli saymanlık müdürü, 1 saymanlık müdür yardımcısı ve 6 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Döner sermaye işletme bütçesi adı geçen Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta ve üniversite yönetim kurulunun onaylaması ile kesinleşmektedir.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün giderleri elde edilen gelirlerle finanse edilmekte olup, 2023 yılında 7.756.000,00 TL özel bütçeden hazine yardımı olarak aktarılmıştır.

Başlangıç bütçesinde 526.259.000,00 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır.

İşletmenin 2023 yılında 1.266.546.557,53TL bütçe giderine karşılık 782.300.923,88 TL bütçe geliri elde ettiği anlaşılmıştır.

İşletmenin gelir tablosunda 876.625.129,86 TL gelir, 1.280.090.906,65 TL gider gerçekleşmiş olup, dönem 403.465.776,79 TL zararla kapanmıştır.

876.625.129,86 TL tutarındaki gelirlerin; 861.282.640,79 TL'si net satışlar

hasılatından, 7.454.030,22 TL'si diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlardan, 7.888.458,85 TL'si olağandışı gelir ve kârlardan oluşmuştur.

1.280.090.906,65 TL tutarındaki giderlerin; 1.235.922.014,02 TL'si satışların maliyetiyle, 41.074.337,94 TL'si faaliyet giderleriyle, 3.094.554,69 TL'si olağandışı gider ve zararlarla ilgilidir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin muhasebe ve raporlama işlemleri, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esasları kıyasen uygulanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2023 yılına ilişkin yukarıda

belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Amortismanların Ayrılmaması

Döner Sermaye İşletmesi tarafından elde edilen ve 260 Haklar Hesabında izlenen maddi olmayan duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabının niteliğini açıklayan 222'nci maddesinde Hesabın, bedeli karşılığı edinilen imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliğini açıklayan 226'nci maddesinde ise hesabın maddi olmayan duran varlık bedellerinin, yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, anılan Yönetmelik'in Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 221'inci maddesinin birinci fıkrasının “Maddi olmayan duran varlıkların amortisman işlemleri” başlıklı (c) bendinin beşinci alt bendinde; uygulanacak amortisman süresinin, yöntemi ve oranlarının maddi olmayan duran varlık çeşitlerine göre Bakanlıkça belirleneceği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünce çıkarılan ve 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 47 Sıra No.lu Amortisman ve Tükenme Payları Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olarak uygulanacağı düzenlenmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince Döner Sermaye İşletmesince edinilen maddi olmayan duran varlıklar için yıl sonlarında %100 amortisman uygulanarak, tutarın 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan denetimde, 2023 yılında 423.674,91 TL, daha önceki yıllarda ise 938.880,09 TL olmak üzere toplamda 1.362.555 TL tutarında maddi olmayan duran varlık edinilerek 260 Haklar Hesabına kaydedilmesine rağmen bunlar için amortisman ayrılmadığı anlaşılmıştır. Bu durum Döner Sermaye İşletmesi bilançosunda 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının 1.362.555 TL, gelir tablosunda 630 Giderler Hesabının 423.674,91 TL ve dönem zararının da 423.674,91 TL tutarında eksik gözükmemesine neden olmuştur.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

BULGU 2: Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne Ait Merkez Müdürlüklerinde Üretilen ve Satışı Yapılan Muhtelif Mamulün İlgili Stok Kayıtlarına Alınmaması

Üniversitenin Mantar Uygulama ve Araştırma Merkezi, Hayvancılık Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Arıcılık Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürlüklerinde satılmak üzere üretim gerçekleştiren mamul ürünlerin stok kayıtlarına alınmadan satışının yapıldığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 152 Mamuller Hesabına ilişkin düzenlemeler içeren "Hesabın niteliği" başlıklı 131'inci maddesinde, bu hesabın üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hâle gelmiş bulunan mamullerin izlenmesi için kullanılacağı hükmü bulunmaktadır.

"Hesabın işleyişi" başlıklı 132'nci maddesinde ise üretimi tamamlanan yarı mamullerin maliyet bedelleri ile bu hesaba borç, 151 Yarı Mamuller Üretim Hesabına alacak kaydedileceği;

maliyet dönemi sonlarında yarı mamul hesabına alınmadan doğrudan mamule dönüştürülen giderlerin bu hesaba borç, 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma, 721 Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma, 731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesaplarının mamulün üretimiyle ilgili olanlarına alacak kaydedileceği; satılan mamullerin bir taraftan maliyet bedelleri ile 152 No.lu hesaba alacak, 620 Satılan Mamuller Maliyeti Hesabına borç; diğer taraftan yapılan tahsilatın şekline göre ilgili hesaplara borç, satış bedelinin 60 Brüt Satışlar grubunun ilgili hesabına, satış bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergisinin de 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabına alacak kaydedileceği düzenlenmiştir.

Yapılan denetim ve incelemelerde; satılmak üzere üretimi yapılan süt, peynir, bal gibi mamul ürünlerin muhasebe kayıtlarına alınmadan doğrudan satışının yapıldığı anlaşılmıştır. Söz konusu mamullerin kayıt altına alınmamasının, ilgili mamuller için hem doğru bir maliyet hesabının yapılamamasına hem de titiz bir takip imkânı verememesi dolayısıyla önemli bir kontrol ve denetim eksikliğine yol açabileceği değerlendirilmektedir.

Söz konusu mamullerin üretim sürecinde 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabı ve 152 Mamuller Hesabı kullanılmadığı için bu hesaplar Döner Sermaye İşletmesinin 2023 yılı Bilançosuna tam ve doğru olarak yansımamıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; satılmak üzere üretimi yapılan mamullerin, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, maliyet hesapları dâhil ilgili hesaplarda kayıt altına alınması, izlenmesi ve mali tablolara eksiksiz ve doğru yansımalarının sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sağlık Bakanlığında Tabip ve Diş Tabibi Kadrosunda Olup Üniversite Hastanesine Eğitim Amaçlı Görevlendirilen Personelin Taban Ödemesinde, Araştırma Görevlileri ve Asistanlar için Belirlenen Katsayının Esas Alınması

Sağlık Bakanlığında tabip kadrolarında çalışmaktayken Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hastanesinde eğitimlerini tamamlamak üzere görevlendirilen tabip/diş tabiplerine yapılan taban ödemelerde, kendi kadroları için mevzuatta öngörülen 2,26 katsayısı yerine asistan ve araştırma görevlileri için belirlenen 3,40 katsayısının esas alındığı görülmüştür.

Taban ödemeye ilişkin düzenleme, Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Dağıtım Esasları" başlıklı 5'inci maddesinin 9'uncu fıkrasının (b) bendinde ayrıntılı şekilde yapılmıştır. Anılan madde hükmü uyarınca taban ödeme, Yönetmelik eki olan "Taban Ödeme Katsayı Cetveli"nde kadro unvanına göre belirlenen taban katsayısının en yüksek devlet memuru aylığı ile çarpımı sonucu bulunan tutardır. Diğer bir ifadeyle; taban ödemenin görev unvanlarından bağımsız olarak personelin kadro unvanı esas alınarak hesaplanması gerekmektedir. Bahse konu olan tabloya göre ödemelerde esas alınacak katsayılar aşağıda özetlenmiştir:

Tablo 1: Kadro Ünvanlarına Göre Taban Ödeme Katsayıları

Kadro Ünvanı	Katsayı
Asistan, Araştırma Görevlisi (Gelire Katkısı Olan)	3,40
Asistan, Araştırma Görevlisi (Gelire Katkısı Olmayan)	3,00
Tabip, Diş Tabibi	2,26

Tablodan da görüleceği üzere tabip/diş tabibi kadrosunda çalışan personele 2,26, araştırma/asistan görevlisi kadrosunda çalışanlara ise 3,40 üzerinden taban ödeme hesaplanması gerekmektedir.

Ancak yapılan denetimlerde; kadrosu tabip/diş tabibi olmakla birlikte Üniversite Hastanesinde eğitimini tamamlamak üzere görevlendirilen Sağlık Bakanlığı personeline asistan/araştırma görevlisi için belirlenmiş katsayı olan 3,40 üzerinden taban ödemenin hesaplandığı tespit edilmiştir.

Söz konusu kişilerin kadro unvanlarında herhangi bir değişiklik olmadığı veyahut istisnai başkaca bir düzenleme bulunmadığından görev unvanları esas alınarak asistan/araştırma görevlisi için öngörülen katsayı üzerinden ödeme yapılması anılan Yönetmelik hükümleri

uyarınca imkân dâhilinde değildir.

Kamu İdaresi tarafından taban ödeme katsayıları arasında bulunan farka ilişkin tereddüdün giderilmesi adına Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından görüş istendiği ve ulaşacak cevabi yazıya göre işlem tesis edileceği ifade edilmiştir. Ancak, ödemenin kadro unvanı bazında yapılmasını öngören Yönetmelik hükümleri mevcut uygulama ile tutarlılık göstermemektedir. Dolayısıyla ödemenin mevzuata uygunluğunun sağlanması açısından düzenlemelerin birbiriyle uyumlu olacak ve yoruma mahal bırakmayacak netlikte olması gerekmektedir.

Bu itibarla, Sağlık Bakanlığı tarafından Üniversite Hastanesine görevlendirilen ve Yükseköğretim kadrosundaki araştırma görevlileri ile aynı görevleri ifa eden tabip/dış tabiplerinin ödemelerine esas katsayının düzenlendiği Yönetmelik'in 2547 sayılı Kanun'un geçici 65'inci maddesi ile uyumlu olacak şekilde yeniden düzenlenmesinin uygulama birliğinin sağlanması açısından önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Yevmiye İşlemlerinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması ve Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Kayıtlarının Bulunması

İşletmenin muhasebe işlemlerinde geriye dönük kayıtların yapıldığı ve 2023 yılına ait yevmiye defterinde toplam 128 adet yevmiye numarasının boş bırakıldığı görülmüştür.

a) Yevmiye Defterinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “Yevmiye sistemi muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları” başlıklı 57'nci maddesine göre; muhasebe işlemleri, yevmiye tarihi ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilir; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılır. Muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında “1” den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilir.

Aynı Yönetmelik'in 58'inci maddesinde yevmiye defteri; kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarihi ve müteselsil numara sırasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.

Anılan mevzuat hükümlerine göre, idare tarafından günlük olarak gerçekleştirilen işlemlerin kayda geçirildiği tarih ile hesap dönemi başından yevmiye numaralarının “1” den

başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar sıralı ve birbirini takip eder şekilde geriye dönük herhangi bir kayıt yapılmadan muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, bazı kayıtlarda yevmiye numaraları ile yevmiye tarihlerinin uyumlu olmadığı, geriye dönük kayıtların yapıldığı tespit edilmiştir. Yevmiye numarasına göre küçükten büyüğe sıralı olan bir yevmiye defterinde her bir yevmiye kaydına ait tarih değerinin, kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ilişkin tarih değerlerinden büyük veya ona eşit olması beklenmektedir. Bu şartı sağlamayan yani kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ait tarih değerlerinden küçük olan 6407 adet yevmiye kaydı bulunmaktadır.

Sonuç olarak; İşletme muhasebe kayıtlarının Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak ve geriye dönük olmaksızın sıralı ve birbirini takip eder şekilde yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

b) Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Kayıtlarının Bulunması

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere yevmiye defterine kayıtların müteselsil olarak yapılması ve her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi gerekmektedir.

Yevmiye numaralarının düzenli ve müteselsil olmaması durumunun iki sebeple kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir. Birincisi; sistemin hiçbir müdahale yapılmaksızın kendiliğinden söz konusu boşlukları bırakması durumudur ki, bu durum bilişim sisteminin hatalı kurgulandığını gösterir. İkincisi ise; bilişim sistemin elle müdahaleye açık hale getirilerek yevmiye numaralarında boşluk bırakılması durumudur ki bu husus, muhasebe kayıtlarına geçmişe dönük müdahale riski barındırmaktadır.

Yapılan incelemede, İşletmenin 2023 yılına ait yevmiye defterinde mevzuat hükümlerine uygun olmadığı halde 128 adet yevmiye numarasının boş bırakıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, söz konusu hususun yevmiye kayıtlarının Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü tarafından oluşturulmasından kaynaklandığı ve 2024 Yılında Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilgi Sistemine (BKMYBS) geçiş yapılmış olduğundan, yevmiye kayıtlarında gerekli özen gösterilerek bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; muhasebe sisteminin yevmiye numaralarının boş kalmasına izin vermeyecek şekilde kurulmasının sağlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yevmiye İşlemlerinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması ve Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Kayıtlarının Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulguya rağmen 2023 yılında da yevmiye işlemlerinde geriye dönük kayıtların yapılması ve yevmiye defterinde boş yevmiye kayıtları bırakılması uygulamasına devam edilmiştir.
Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Amortismanların Ayrılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulguya rağmen maddi olmayan duran varlıkların amortisman işlemleri 2023 yılında da yapılmamıştır.